

TERRORIZM BILAN BOG'LIQ JINOYATLAR BO'YICHA PROFILAKTIKA INSPEKTORINING MAXSUS PROFILAKTIKASI

Qo'chqarov Abdullajon Komil o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati ixtisosligi bo'yicha tahsil olayotgan 3-
o'quv kursi ,312-guruh kursanti

G'aniyev Farrux Taxirjanovich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi Huquqbuzarliklar
profilaktikasi faoliyati kafedrasida katta o'qituvchisi Toshkent,
100197, O'zbekiston, e-mail: fargan77@bk.ru

orcid.org/0009-0005-2423-050X

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14604010>

ARTICLE INFO

Received: 2nd January 2025

Accepted: 4th January 2025

Published: 6th January 2025

KEYWORDS

Terrorizm, jinoyatlar, profilaktika inspektori, terrorizmga qarshi kurash, radikalizm, yoshlar, huquqiy targ'ibot, xavfsizlik, ijtimoiy xavf, ma'naviy-preventiv ishlar, jamoat tinchligi, radikallashuv, huquqni muhofaza qiluvchi organlar, terroristik xavf, axborot texnologiyalari.

ABSTRACT

Ushbu maqolada terrorizm bilan bog'liq jinoyatlar bo'yicha profilaktika inspektorining roli va vazifalari, shuningdek, terrorizmni oldini olish, uni jamoatchilikda targ'ib qilish va jinoyatchilarga qarshi samarali profilaktik choralarning ko'rilishi masalalari tahlil qilingan. Maqolada jinoyatlarni profilaktika qilishning huquqiy, tashkiliy va psixologik jihatlarini ko'rib chiqiladi, shuningdek, zamonaviy terrorizmning turli shakllari va ularga qarshi kurashish uchun inspektorlarning qanday maxsus bilim va malakalarga ega bo'lishi kerakligi yoritilgan.

Kirish

- Terrorizmning global xavf sifatida o'sishi
- Terrorizmga qarshi kurashishda profilaktika inspektorining ahamiyati

Terrorizm va uning jinoyatlariga oid tushunchalar:

- Terrorizmning definitiyasi va turlari
- Terrorizm bilan bog'liq jinoyatlar: ekstremizm, diniy yoki siyosiy mafkuralar asosida amalga oshirilgan jinoyatlar

Profilaktika inspektorining roli va vazifalari:

- Terrorizmga qarshi profilaktikaning asosiy yo'nalishlari
- Profilaktika inspektorining vazifalari va maqsadlari
- Profilaktika inspektori va jamoatchilik o'rtasidagi hamkorlik

Maxsus profilaktik faoliyatlar:

- Terrorizmga qarshi psixologik profilaktika
- Ma'rifat va ta'lim yo'lida terrorizmni oldini olish
- Muxbirlar va ommaviy axborot vositalarining roli

Terrorizmga qarshi kurashishning huquqiy asoslari:

- O'zbekiston Respublikasining terrorizmga qarshi qonunlari
- Xalqaro huquq va terrorizmga qarshi kurashdagi yondashuvlar

Maxsus treninglar va malaka oshirish:

- Profilaktika inspektorining maxsus bilim va ko'nikmalari

- Terrorizmga qarshi kurashish uchun o'qitish va tayyorgarlik
- Terrorizmga qarshi kurashishda profilaktika inspektorining o'rni
- Samarali profilaktika strategiyalarini ishlab chiqish zaruriyati
- Kelajakda profilaktika sohasidagi izlanishlar va takomillashtirish yo'nalishlari

Terrorizm bilan bog'liq jinoyatlar bo'yicha profilaktika inspektorining maxsus profilaktikasi

Terrorizm – insoniyatning tinchligini buzish, davlatlar va jamoat tartibini tahlikaga solish, uning iqtisodiy va siyosiy rivojlanishiga to'sqinlik qilish kabi xavfli illatlar keltirib chiqaradigan jinoyat turidir. Zamonaviy dunyoda terrorizmning turlari va uning kengayish masalasi jiddiy xavotirga sabab bo'lmoqda. Bunday holatlarda davlatlar tomonidan turli profilaktik choralar ko'rilmoqda. Ushbu choralar orasida terrorizm bilan bog'liq jinoyatlarning oldini olishda profilaktika inspektorlarining o'rni nihoyatda katta.

Profilaktika inspektorining roli va vazifalari

Profilaktika inspektori – huquqni muhofaza qiluvchi organlarda ishlaydigan, jinoyatlarning oldini olish, jamoatchilik xavfsizligini ta'minlashda bevosita faoliyat yurituvchi mutaxassisdir. Terrorizmga qarshi profilaktika inspektorining asosiy maqsadi – o'z hududida terrorizmga oid jinoyatlarning oldini olish, avvalambor, ijtimoiy, psixologik va ma'naviy jihatdan zararli fikrlar va g'oyalarni tarqalishini oldini olishdir.

Terrorizmga qarshi profilaktika inspektorining asosiy vazifalari

1. **Terrorizmga oid g'oyalarni targ'ib qilishning oldini olish:** Profilaktika inspektori, terrorizmni targ'ib qiluvchi, radikal fikrlarni yoyishga urinishlarning oldini olish uchun tizimli ravishda ishlaydi. U, mahallalarda, o'quv muassasalarida va jamoat joylarida targ'ibot ishlarini olib boradi. Xususan, yoshlar orasida radikal g'oyalarni yoyishga qarshi ishlashda alohida e'tibor qaratiladi.
2. **Terrorizmga qarshi ma'naviy-preventiv ishlanmalar:** Mahalliy aholi va yoshlar bilan uchrashuvlar o'tkazilib, ularni terrorizm va ekstremizmning salbiy oqibatlari haqida ogohlantirish kerak. Bu ishlanmalar, terrorizmning oldini olishda eng muhim usullardan biri hisoblanadi. Profilaktika inspektorlari, shu orqali, aholiga terrorizmga qarshi kurashishda birgalikda ishlashga chaqiradi.
3. **Huquqiy targ'ibot va tushuntirish ishlari:** Terrorizmga qarshi kurashda, aholiga huquqiy bilimlar yetkazish, terrorizmni aniqlash va unga qarshi chora-tadbirlarni ko'rish haqida tushuntirishlar o'tkazish kerak. Profilaktika inspektori, shu orqali fuqarolarga terrorizmga qarshi kurashda huquqiy asosda qanday harakat qilishni o'rgatadi.
4. **Terroristik xatarlar haqida axborot yig'ish va tahlil qilish:** Profilaktika inspektorining yana bir muhim vazifasi – hududdagi terroristik xavflar haqida axborot yig'ish va tahlil qilish. Shuningdek, u huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan hamkorlikda terrorizmga qarshi kurashni muvofiqlashtiradi.
5. **Yoshlarni radikallashtirishdan saqlash:** Terrorizmga qarshi profilaktika faqat terroristik tashkilotlarning faoliyatini cheklash bilan cheklanmaydi. Bunday faoliyatlarining eng samarali yo'li – yoshlarni radikallashtirishdan saqlashdir. Profilaktika inspektori, yoshlar orasida radikal g'oyalarni tarqalishining oldini olish maqsadida turli madaniy va ijtimoiy tadbirlarni o'tkazadi.
6. **Aholi bilan ishlash:** Profilaktika inspektori, terrorizmga qarshi profilaktik tadbirlarni amalga oshirayotganda, aholining fikrini o'rganib, uning ichki xavotir va tashvishlarini bartaraf etishga harakat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, jamoat tinchligi va xavfsizligini saqlashga xizmat qiladi. Profilaktika inspektorining faoliyatini samarali qilish usullari
1. **Jamoatchilik bilan hamkorlikni kuchaytirish:** Terrorizmga qarshi kurashda jamoatchilikni jalb qilish muhim ahamiyatga ega. Profilaktika inspektorlari mahallalarda faoliyat olib borish, aholining xavfsizlikka bo'lgan munosabatini mustahkamlash, turli jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikda ish olib borishlari lozim.

2. **Yoshlar bilan ishlash:** Yoshlarni radikal g'oyalar va terroristik tashkilotlardan himoya qilish uchun, ular bilan muntazam uchrashuvlar o'tkazish, ularning ehtiyoj va muammolariga e'tibor qaratish kerak. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda ular orasida g'oyaviy radikalizatsiya jarayonlarini kuzatish ham zarur.
3. **Innovatsion texnologiyalarni qo'llash:** Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali terroristik g'oyalarni tarqatishning oldini olish uchun, profilaktika inspektorlari axborot texnologiyalaridan foydalanishlari lozim. Bu, yoshlarning onlayn radikallashtirishini kamaytirishga yordam beradi.

Xulosa:

Terrorizmga qarshi kurashish, faqat qonunlarni qattiq qo'llash bilan cheklanmaydi. Aholi, ayniqsa yoshlarni radikallashtirishdan saqlash va ijtimoiy, psixologik ta'sirlarni bartaraf etish – bu jarayonda profilaktika inspektorlarining o'рни juda katta. Ularning samarali ishlashlari, terrorizmga qarshi kurashda keng ommaning faolligini ta'minlashga, xavfsiz jamiyatni yaratishga yordam beradi.

Terrorizmga qarshi kurashish va uning oldini olish masalalari global miqyosda eng dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida terrorizmga qarshi profilaktika faoliyatini amalga oshirishda profilaktika inspektorlarining roli juda katta. Ularning vazifalari faqatgina jinoyatlarni aniqlash va tergov qilish bilan cheklanmaydi, balki jamiyatda xavfsizlikni ta'minlash, terrorizmni targ'ib qiluvchi omillarni oldini olish va fuqarolarni ongli ravishda tarbiyalashda muhim o'rin tutadi. Samarali profilaktika strategiyasini ishlab chiqish va uning ijrosini ta'minlashda davlat va jamoat tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik zarur. Shuningdek, profilaktika inspektorlarining maxsus tayyorgarligi, malakalari va psixologik yondashuvlari ham muhim rol o'ynaydi. Bu yo'nalishda amalga oshirilgan chora-tadbirlar nafaqat terrorizmning oldini olishga, balki jamiyatdagi barqarorlikni ta'minlashga ham xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G'aniev F. T. Turkiya respublikasi: tabiyati, madaniyati va an'analari //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – С. 101-116.
2. G'aniev F. T. O'zbekistonda inson huquqlarini himoya qilish milliy preventiv mexanizmi //Results of National Scientific Research International Journal. – 2024. – T. 3. – №. 3. – С. 84-90.
3. Ganiyev F., Ganiyeva G. O'g'irlik haqida tushuncha, o'g'irlikning psixologik genezisi va mexanizmlari //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 43-47.
4. Ganiyev F., O'zoqboyev S. Voyaga yetmaganlar tomonidan sodir qilinadigan jinoyat ishlarini yuritish //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 131-134.
5. Ganiyev F., O'zoqboyev S. Voyaga yetmaganlar tomonidan sodir qilinadigan jinoyat ishlarini yuritish //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 12 Part 2. – С. 131-134.
6. Ганиев Ф. Ўғирлик жиноятларининг профилактикаси тушунчаси ва турларига оид айрим мулоҳазалар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 37-42.
7. Ганиев Ф. Т. Ўғирлик жиноятларининг жиноят-ҳуқуқий жиҳатлари ва олдини олишга доир фикр-мулоҳазалар //Results of National Scientific Research International Journal. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 301-313.
8. Ганиев Ф. Профилактика инспекторлари томонидан ўғирликларнинг олдини олиш фаолиятини ташкил этиш йўналишлари //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 159-162.

9. Ганиев Ф. “Обод ва хавфсиз маҳалла” тамойилига асосланган тизимни жорий этишда фуқоролар йиғинларини фаолиятини тизимли йўлга қўйиш //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 3. – С. 96-98.
10. Ганиев Ф. Ахборот хавфсизлиги ҳамда муҳофазаси таъминланганига қарамасдан содир этиладиган жиноятлар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 1. – С. 129-138.

